

De Europese duurzaamheidsrichtlijn (CSRD) verplicht grote beursgenoteerde bedrijven vanaf dit jaar om te rapporteren over hun duurzaamheidsbeleid en maatschappelijke impact. In hun kielzog moeten kleinere ondernemingen eveneens met duurzaamheid aan de slag. Ook de media hebben nu de duurzaamheidsregels ontdekt. Tegelijk is er ook weerstand. Heeft duurzaamheidsbeleid de langste tijd al gehad?

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD SHUTTERSTOCK

Iedereen aan de duurzaamheid?

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is vanaf 1 januari 2024 van kracht geworden voor de grootste beursgenoteerde ondernemingen in Europa. De nieuwe Europese duurzaamheidsrichtlijn bleek medio december echter nog niet bij alle bedrijven bekend. Twee op de drie Nederlandse bedrijven hadden er zelfs nog nooit van gehoord, stelde ABN Amro op basis van onderzoek door I&O Research. Het gaat om bedrijven waar beursgenoteerde ondernemingen deels van afhankelijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van informatievoorziening.

Uit het onderzoek kwam ook naar voren dat meer dan de helft van de onderzochte bedrijven denkt dat de nieuwe richtlijn hun niet zal raken. “Zorgwekkend”, noemde ABN Amro die onbekendheid. “Dat twee op de drie bedrijven niet op de hoogte zijn van de richtlijn, toont aan dat deze informatie-uitvraag nog niet voldoende op gang is gekomen.”

Inmiddels zal het beter zijn, want na de start van de CSRD in januari hebben de media zich veelvuldig gestort op een en ander. Met name kleinere bedrijven zijn bezorgd over de gevolgen van de invoering van de Europese duurzaamheidsrichtlijn, zo blijkt. Veel bedrijven doen echter nog niets, of zijn onvoldoende op de hoogte van de gevolgen. In het FD komen verschillende accountants aan het woord over hun opdrachtgevers, veelal werkzaam in het mkb, die worstelen met duurzaamheidsregels.

Zo is het omschakelen naar een elektrische vrachtwagen erg kostbaar voor een transportondernemer, maar heeft die “door de tucht van de markt” mogelijk geen keus. “Grotere bedrijven moeten vanaf komend jaar rapporteren over hun duurzaamheidsbeleid”, aldus het FD. “En dan gaan ze op dat gebied waarschijnlijk eisen stellen aan hun toeleveranciers. Wanneer dat gebeurt, weet niemand. Maar als het gebeurt, kan het snel gaan.”

Onvoorspelbaar

Nog niet alle regels zijn duidelijk voor ondernemingen, zo stelt de krant, die spreekt van een verlamdend effect op kleinere en middelgrote bedrijven. Volgens SRA-voorzitter Diana Clement veranderen regels te vaak en is de overheid onvoorspelbaar. “Wie garandeert ondernemers dat de duurzaamheidsregels niet veranderen en dat daarmee hun investeringen zinloos blijken?” Ook mindere economische vooruitzichten zorgen bij ondernemers voor uitstelgedrag en een focus op de korte termijn, stelt het FD.

De nieuwe Europese regels gaan een stap verder dan wat bedrijven nu soms vrijwillig melden, stelt RJ-voorzitter Gerard van Santen in Trouw. “Alles wordt openbaar en verifieerbaar.” Hij waarschuwt dat ook kleinere bedrijven alert moeten zijn door de invoering van de CSRD. “Op basis van de manier waarop kleinere toeleveranciers gegevens verstrekken over hoe zij wel of niet duurzaam

werken, kunnen de grotere bedrijven beslissen met wie zij in zee gaan en met wie niet.”

Volgens Simon Braaksma, directeur duurzaamheid bij Philips, raakt de nieuwe Europese richtlijn in Nederland zo'n 3.500 bedrijven, maar daarvan doen ruim drieduizend nog helemaal niks. “Als je te laat begint met voorbereidingen kom je in de problemen.”

In een artikel op de vaksite Executive Finance wordt uitgebreid stilgestaan bij het onderzoek van ABN Amro. “De onbekendheid is gezien de impact die het gaat hebben opmerkelijk”, stelt de site. “De richtlijn raakt weliswaar alleen grote bedrijven en middelgrote en kleine beursfondsen direct, maar deze bedrijven zijn voor hun eigen rapportage deels afhankelijk van informatievoorziening van kleinere leveranciers en afnemers in de keten.”

Ruim de helft van de deelnemende bedrijven in het onderzoek van ABN Amro meent dat de richtlijn hun onderneming niet zal raken, maar dat zou in de praktijk weleens anders kunnen uitpakken, waarschuwt de site.

‘Als je te laat begint met voorbereidingen kom je in de problemen.’

Tegengas

Ondertussen lopen er in Europa meerdere rechtszaken tegen bedrijven om snellere verduurzaming af te dwingen, zoals tegen Shell. In de Verenigde Staten gebeurt echter steeds meer het tegenovergestelde: bedrijven en investeerders die actief werken aan duurzaamheid krijgen steeds meer te maken met anti-ESG politici, investeerders en bedrijven. Jan Bouwens bericht erover in zijn column op Accountant.nl medio februari.

In de VS wordt ESG steeds vaker aangehaald als kenmerk van wat sommige politici *woke*-kapitalisme noemen. Er is een toenemend aantal rechtszaken en een maatschappelijke discussie over de rol van bedrijven, waarbij het anti-ESG kamp vindt dat onder meer grote vermogensbeheerders zoals Vanguard en Blackrock misleidende uitspraken doen over verwachte rendementen bij vergroening van hun beleggingsstrategieën.

In New Hampshire wordt zelfs gesproken over het strafbaar stellen van het meewegen van ESG bij investeringsbeslissingen. Republikeinse leiders, waaronder gouverneur Ron DeSantis van Florida, zeggen het pure kapitalisme te verdedigen, waarbij bedrijven zich enkel zouden moeten richten op winstmaximalisatie.

Het lijkt er volgens het FD op dat dit sentiment overwaait naar Europa. Zo heeft een derde partij, Stichting Milieu en Mens, zich gemengd in de zaak van Milieudefensie tegen Shell. Gert Reedijk, die op de lijst stond voor Forum van Democratie bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer, is voorzitter van de stichting, die als derde partij in de zaak zegt op te komen voor de “portemonnee van de gemiddelde Nederlander”. Reedijk meent dat Milieudefensie niet in het algemeen belang handelt, “al zeggen ze van wel”.

Er zijn volgens het FD meer partijen die zich mengen in rechtszaken die om duurzaamheid draaien. Ook is de verwachting dat een eventueel nieuw rechts kabinet kritischer zal zijn op duurzaamheidsinitiatieven. De speelruimte is in tegenstelling tot de VS in Europa echter niet heel groot, vanwege de bestaande EU-richtlijnen. Voorlopig zijn ook accountants dus nog vooral druk met het voldoen aan alle nieuwe regels. ←

